

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «БАНДУРА ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF BANDURA v. UKRAINE)

(заява № 659/10)

Стислий виклад рішення від 08 липня 2021 року

23 березня 2005 року Деснянська районна прокуратура м. Києва (далі - прокуратура) порушила кримінальну справу за фактом вбивства чоловіка заявниці, колишнього народного депутата України та директора підприємства «Азовське морське пароплавство» (далі – перше підприємство). Того ж дня прокуратура допитала заявницю, яка стверджувала, що вбивство вчинили з метою завадити їй чоловіку давати показання у вірогідному судовому провадженні щодо незаконної приватизації першого підприємства іншим підприємством (далі – друге підприємство).

Згодом було затримано декількох осіб та розпочато кримінальне провадження.

Неодноразово заявниця клопотала до прокуратури розслідувати можливе замовлення та фінансування вбивства її чоловіка, зокрема щодо причетності до нього директора другого підприємства, який стверджувало мав мотив та ресурси.

У листопаді 2005 року прокуратура закрила кримінальну справу щодо деяких підозрюваних у зв'язку із відсутністю складу злочину та виділила частину справи щодо вбивства на замовлення в окрему кримінальну справу. Слідчі провели низку перевірок фінансової та комерційної діяльності приватних підприємств, причетних до приватизації першого підприємства, та допитали свідків. На той момент друге підприємство було ліквідовано, а його директор постійно проживав за кордоном.

У червні 2006 року Київський міський апеляційний суд (далі – суд), засідаючи як суд першої інстанції, визнав винними двох підозрюваних у вбивстві чоловіка заявниці та обрав їм міру покарання у виді позбавлення волі на строк до чотирнадцяти років. Суд також встановив, що у грудні 2004 року деякі невстановлені особи замовили вбивство чоловіка заявниці. Верховний Суд України залишив цей вирок без змін.

У жовтні 2007 року прокурор доручив провести низку слідчих дій стосовно частини справи щодо вбивства на замовлення. Заявниця та інші члени сім'ї потерпілого неодноразово скаржилися до прокуратури, що розслідування виділеної частини кримінальної справи не просувалося. У 2015 році заявницю повідомили, що справу було внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Станом на 08 червня 2015 року розслідування тривало.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявниця скаржилася за статтею 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), що розслідування вбивства її чоловіка на національному рівні було неефективним.

Розглянувши скарги заявниці, Європейський суд зауважив, що на момент затримання підозрюваних було очевидно, що вбивство чоловіка заявниці було організовано і оплачено кимось іншим, однак доручення про проведення слідчих дій щодо можливих замовників були видані зі значною затримкою, та після цього систематизоване розслідування не проводилося.

З огляду на непроведення систематизованого розслідування щодо осіб, які замовили вбивство; його затримки на початкових стадіях та *de facto* призупинення у 2007 році; загальну тривалість провадження понад п'ятнадцять років Європейський суд дійшов висновку, що розслідування за фактом вбивства на замовлення чоловіка заявниці не було ефективним та констатував порушення процесуального аспекту статті 2 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* заяву прийнятною;

2. *Постановляє*, що було порушено процесуальний аспект статті 2 Конвенції;

3. *Постановляє*, що:

(a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявниці 6 000 (шість тисяч) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

4. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.»